

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročilna znaša: celoletna 4 K, pololetna 2 K, četrtletna 1 K; posamezna številka 10 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica številka 6

Izhaja vsak petek

Št. 43.

V Ljubljani, 22. septembra. 1916.

Leto XI.

Delavske razmere v Plznu.

V Pilznu na Češkem je v Škodovi tovarni zaposlenih nad 30.000 delavcev; med njimi je Slovencev nad 200.

Organizacije, kakršne smo vajeni pri naših katoliških društvih, ondi ni.

Le društvo delavcev Škodove tovarne — akcijske družbe, deluje tako, da oskrbuje delavcem vsa potrebna živila in razvedrila.

To delavsko društvo ima sebi podrejeno konsumno društvo, tako da le kdor je član delavskega društva zamore postati tudi član konsumnega ondotelega društva. Delavsko društvo ima 150 uslužbencev, lastno pekarijo, mesarijo, perilnico ter sploh vso opravilo. Tovorni vlaki pripeljejo živila naravnost na dvorišče konsumnega društva. Konsum zaklada tudi tovarniško restavracijo.

Red je tako vzoren, da se opoldan nasiti v društvu v eni uri brez vsega hrupa 6—7000 delavcev po primerno nizki cen: kosilo z mesom 62 v., brez mesa 34 v.

Upravo društva vodijo delavci sami. Na občnem zboru si izvolijo odbornike, ti pa iz svoje srede predsednika. Temu odboru, oziroma društvu, da tovarna na razpolago vse tovarniške prostore, denarno podporo in prost razvoj.

Delavski društveni prostor ima svojo čitalnico, eno letno kegljišče (za poletni čas) in dve zimski kegljišči pod zemljo in krasen vrt. Društvo ima tudi svojo godbo in sicer tamburaški zbor, obstoječ iz 60 mož, veličasten orkester 30 mož in popolno godbo s pihalci. Omeniti je treba nadalje prostorne dvorane za kino in gledališke predstave. Poleg čitalnice je posebej dvorana s kavarnom in restavracijo.

Delavski dom je opremljen pri vходу z dvema obširnima sobama za garderobo, tam so raznovrstni aparati, kakor tehtnica itd. Za 2 v. ti je ista na razpolago in na automat ti za 10 v. postreže z razglednico z znamko vred.

Tudi v sanitarnem in higieničnem oziru je moderno oskrbljeno: kopelj na paro, tuš za 20 v. s perilom in milom.

Socialnodemokratične stranke v Pilznu so sicer razvite med seboj, ven-

dar v tovarni ne pridejo v poštev. Narodni socialisti imajo svoj prostor za kino-prireditve v mestu, mednarodni socialisti se zadovoljijo z malim gostilniškim prostorom, separatisti pa v predmestju, ta prostor nazivljejo: pekel. Ti imajo svoje glasilo »Nova doba« ter dvorano za predstave.

V tej veliki množici delavcev jih je mnogo s krščanskim prepričanjem zaposlenih. Žal med njimi ni doslej nobene prave vezi, duševne stike, nobene organizacije, ker se zanje nihče ne briga.

Da bi tovarna paralizirala vse zgoraj omenjene socialno-demokratične stranke, je ustanovila opisano delavsko društvo, tako da kakor imajo socialni demokrati svoje prostore v peklu, imajo člani delavskega društva iste v nebesih; tako jih namreč nazivljejo. Značilno je, da socialni demokrati zapuščajo — pekel ter rajši pohajajo v nebesa.

S tem opisom delavskih razmer v Škodovi tovarni in opisane organizacije, nočemo trditi, da je priporočljiva, nasprotno: odkrito moramo pibiti, da slabi delavsko moč, dasi na drugi strani v današnjih časih in razmerah koristni.

Ni dobro delavskim koristim, če so delavci preveč odvisni od tovarne, prav pa je, da delavski list objektivno objavi delavske razmere in da širši svet izve o njih življenju tudi izven naše domovine.

Dal Bog, da bi se naši slovenski delavci v tej tvornici združili v krščansko organizacijo in se tako utrdili v verskem in narodnem oziru. I. Piber.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Prav od jeter povedano. V graški »Tagesposti« sme čitali te dni: Veliko ljudi, ki se postavijo že zgodaj zjutraj pred mokarijami in mlekarnami in potrpežljivo čakajo trenutka, ki ga mnogokrat ne pričakajo, ker prekmalu zmanjka moke in mleka, si misli: O, če bi imeli tudi v Avstriji gospoda pl. Batočkega! Stati bi ne morali po cele

ure na mrzlem tlaku; oddaja živil bi se uredila, vsaki bi prišel takoj na vrsto in vsaki bi dobil, četudi ne veliko, vsaj vedno toliko, da bi skromno izhajal. Moke in mleka ne manjka, marveč v Avstriji manjka gospoda pl. Batočkega, moža, ki je v Nemčiji postal poljuden kot predsednik preživljevalnega urada celi državi; ki vse vidi, katelega roka sega povsod. Zemlja tam zunaj ne rodi toliko, kot naša (samo boljše je obdelana — Op. ur.); več ljudi kot pri nas zahteva jesti; a tam zunaj vladajo red in razdelitev, pravočasno varčevanje, modro gospodarstvo, organizacija. Pomanjkanje živil ni zlo pri nas v Avstriji, marveč slaba razdelitev; nezadostna organizacija povzroča neenako razdelitev zalog in pa, ker se prebivalstvo marsikje izkorišča. V Nemčiji so pravočasno pregledali kritičen položaj in so takoj posegli vmes. Imenovali so gospoda pl. Batočkega za diktatorja države in mu dopustili, da je zelo radikalno odmerjal jedi. Pri nas je šlo vse bolj po domače in bolj lagodno; preživeli smo čas, ko smo se veselili, ker se nam je godilo boljše kakor v Nemčiji (?). Čez nekaj mesecev so se pričele znane ovire; ječati smo pričeli pod strašnim cenami; zapopadli smo položaj. Sledile so odredbe zelo počasni in previdni, da bi ne bil nihče začet. Odredbe, odredbe. Avstijec ni prijatelj sile, a danes ve, da ne gre drugače, da je najboljše, če tozadevno postopa po pruskem vzorcu. Ne gre namreč za silo, marveč za pametno silo. Vojna napoved Romunije je pri nas čas, katerega je navajen naš uradni aparat, pospešila, kar se mora pozdravljati, a vse se še ni zgodilo, ker če se prej zgodi, boljše bo. Prišla bo nakaznica na meso in še marsikatera nakaznica; pred vsem se bo cela preskrba živil v monarhiji osredotočila. Predvsem potrebujemo v Avstriji moža, ki ve, da manjka v Gradcu (mi si mislimo Ljubljano; ni čisto nič boljše, če ni še slabše. Op. ur.) kruha, v Požunu ga pa imajo preveč in ki se bo hitro odločil, da bo vzravnal: potrebujemo moža, ki ne bo le mrzlo odrejal, marveč ki si bo kot dobri oče sam ogledal, kako naj se zlajša breme težkih dni. Mož, ki mu ne bo vseeno, če čakajo ljudje cele ure zastoj pred pekarnami, marveč ki bo

znal tako organizirati vso stvar, da bo-
mo dobili cenejši kruh, kot so ga do-
bili zdaj v Nemčiji.

× × ×

DRAGINJSKE DOKLADE VPOKO- JENCEM.

V zadevi zapostavljenih vpokojen-
cev pri priznanju vojnih podpor, je na-
ša Zveza naslovila na finančno mini-
strstvo sledčo vlogo:

Odlok z dne 17. avgusta t. l. je od-
redil vpokojenim nekdanjim delavcem
in delavkam c. kr. državnih delovršb
vojne podpore pod pogojem, da po-
kojnine z morebitno miloščino ne pre-
segajo na leto 600 kron. Najvišja dolo-
čena mera izključuje večji del vpoko-
jencev c. kr. tobačnih tovarn od te voj-
ne podpore.

Po obstoječi pokojninski razpredel-
nici c. kr. tobačnih tvornic so razdelje-
ni vpokojenci v šest plačilnih razredov.
Temelj pokojnini tvori 80 odstotkov
temeljne plače. Po petletni službeni
dobi znaša pokojnina 25 odstotkov od-
merjene temeljne pokojnine; vsako leto
se pomnoži za dva in pol odstotka;
po 35 letih se doseže cela renta. Po-
kojninske postavke znašajo v najvišji
plačilni vrsti 80 kron, v najnižji 40 K.
Pri presoji tega dejstva naj se ne prez-
re, da pokojninska razpredelnica po
v letu 1911 izvedeni novi preosnovi
plačilnih razmer ne odgovarja več na-
čelu, da tvori temelj 80 odstotkov te-
meljne plače.

Izvedba ministrske odredbe z dne
17. avgusta pravzaprav pomeni le, da
dobe le tisti vojno doklado, ki so ob
35. letni službi uvrščeni v najnižja dva
plačilna razreda. Od delavcev in de-
lavk v ostalih plačilnih vrstah so iz-
ključeni tisti, ki pripadajo III. vrsti,
po nad 30 letni službeni dobi; tisti, ki
se nahajao v IV. plačilni vrsti, po 26
letni službeni dobi, iz V. vrste pa nad

22 letni službeni dobi in iz VI. vrste
po nad 20 letni službeni dobi. Večina
vpokojenih tobačnih delavcev in de-
lavk ima pravico do vojne doklade,
posebno, če so popolnoma doslužili
svojo službeno dobo.

Opozarjamo še na okolnost, da so
postavke pokojnine še same po sebi niz-
ke in da ob sedanjih izredno visokih
stroških gospodinjstva tudi za naj-
skromnejše razmere ne zadoščajo; pač
se lahko reče, da omenjena določila
navedene odredbe nezasluženo zapo-
stavljajo delavce, ki so svoje moči po-
svetili državi.

Končno še opozarjamo, da je bilo
gospodinjstvo drago v tistih krajih,
kjer obstajajo tobačne tvornice, že v
rednih časih in da je zdaj naravnost
moreče.

Ko opozarjamo visoko c. kr. finan-
čno ministrstvo na te okolnosti, prosimo
upravičeno, naj visoko c. kr. finan-
čno ministrstvo mejo vojnih doklad
vpokojenemu delavstvu c. kr. tobačnih
tvornic zviša na letnih 1000 kron. Ta
povišek v finančnem oziru ne bo pre-
visok; delavstvu bo pa pomenjal če tudi
le skromno izboljšanje njegove nizke
pokojnine.

Listek nad črto.

Ni me držalo več doma: živci so
potrebovali tistega zraka, ki ga dobe
pljuča le, če prideš vsaj 1000 metrov
nad morje. »Ona« mi je pripravila hri-
bovske čevlje prav po jelovski navadi;
»Gorenjec«, pravzaprav sta bili dve lo-
komotivi: torej dva Gorenjca sta me
potegnila do hribov, v katere sem
štorkljaj, ne hodil, ker vojska zdaj
mestnega človeka hoje po hribih od-
vadi. Pot za »legitimacijo« je bila pri
ljubljski policiji hitro odpravljena;
čakati moraš nekaj časa, a dobiš jo le
še hitrejše, kot moko in kruh in meso

v Ljubljani, o krompirju pa še ne
govorim ne, kjer nekateri mokaarji naj-
prvo postrežejo svojim »kuntom«, po-
tem šele drugim, kar so deloma ljudje
tudi sami vzrok, ker takih reči ne gre-
jo povedat gospodom pri policijskem
ravnateljstvu na Bleiweisovi cesti ali
pa gospodom pri državnem pravdni-
štvu na novem Žabjeku, kjer zelo radi
sprejemajo na znanje take reči, seveda
pritožba mora biti taka, da drži.

Med kratko vožnjo do hribov sem
se že nekaj naučil, kar mi je bilo zelo
všeč, česar nisem še do zdaj vedel. Zra-
ven mene je sedel neki kmet iz škofje-
loške okolice: živahen mož. Pripove-
doval mi je, da zdaj kopljejo tam
krompir Ljubljančanom. Vse gre do-
bro; ni slaba letina, samo umetnih
gnojil, teh manjka. Vprašam ga, če je
še kaj živine na kmetih. Ošvignil me
je zvit njegov pogled; vem, da si je
mislil, kako si ti škric radoveden, a po-
vedal mi je: »Veste, že gre; telet ne
prodajamo, ker jih ne smemo, zato pa
prodajamo odraščeno živino. O, živine
imamo še dosti v hlevih! Prav, nekaj
novega sem izvedel iz ust kmečkega
očanca, česar še nisem vedel; mislil
sem si namreč glede na veliko pomanj-
kanje mesa na ljubljanskem trgu, da
so že repi na kmetih redki. Ampak
končno meso ni glavna hrana, samo da
dobimo krompir, a delavci in delavke
ne bodo tako beračili za njim, kot se
zdaj berači za moko in kruhom, ampak
pri neredu glede na razdelitev živil
v Ljubljani pričakujem malo dobrega
o dobavi krompirja po ljubljanski
mestni aprovizaciji.

Nasproti sedi neka begunka iz
tolminskih hribov. Reva je slabo oble-
čena, morali so bežati pred Lahi. Pri-
poveduje: Mož je bolan; otroci so;
srečna je, da more bivati na Kranj-
skem. »Kako gre?« jo vprašam. »O,
hudo, ker nismo doma. Vse tako straš-
no drago. Pa še ljudje, tako odurni so,

Skopuh.

H. Conscience.

V.

Ali je bila Cecilija tisti angel, ki je
s svojo navzočnostjo prinašal srečo in
veselje kapeličnemu dvoru: ž njo je iz-
ginilo tudi vse veselje.

Bart, veseli, ljubeznjivi mladenič
se je tako izpremenil, da ga ni bilo več
mogoče spoznati. Cele dneve je premol-
čal in presanjal; pobešal je glavo; ble-
do njegovo lice brez življenja je kazalo
globoko žalost in obup.

Pozabil je vse svoje pesmi; če je
tudi delal kot ponavadi, so postale
njegove kretnje počasne in negotove,
kakor da ne misli na to, kar delajo ro-
ke. Komaj si je še ohranil toliko pozor-
nosti, da je še od časa do časa kratko
odgovarjal na tolažila svoje matere.

Skromna hiša je postala v dveh
mestih tako tiha, samotna in žalostna,
kakor je bilo temno oderuhovo stano-
vanje.

Mladeniču ni toliko težilo srca, da
ni bilo Cecilije, marveč to, kaj je ž njo.
Domišljija mu je predstavljala straš-
ne prikazni: videl jo je, da plače in da
beži. Spal je v strahu; vedno je bil ne-

miren. To se je videlo tudi, če je delal;
kar tresti se je pričel ali je škrtal z
zobmi in obračal proseče poglede pro-
ti nebu.

Liki črv mu je glodala srce zavest,
da ne more ničesar storiti. Cecilija ga
je tako lepo prosila, naj se ji ne pribli-
žuje; v njenih očeh je čital, da jo sili
tajna in strašna sila, da se udaja. Mo-
goče bi bila še nesrečnejša, če bi se
maščeval na tistemu, ki ji je povzročil
njeno gorje.

Zato tudi ni ničesar proti Tisu
storil, če je tudi včasih čutil, da mu sili
v besni jezi kri v glavo.

Med tednom Cecilija ni nikdar za-
pustila samostanskega dvora; niti na
prag ni prišla; ob nedeljah je hodila
s starim stricem in s Tisom v cerkev.

Tri nedelje je stal Bart ob cesti, po
kateri je morala priti Cecilija. Dekle
je, ko ga je zagledalo in dokler ga je
moglo videti, pobesilo oči in je šlo mi-
mo njega, ne da bi bila pazila na nje-
gov pozdrav. Če mu tudi Cecilija ni
dala nobenega znamenja, da ga vidi,
stari Jan ga je mrko gledal, kakor da
bi mu očital strašne stvari. Tis se mu
je porogljivo smejal in škilil nanj; Ce-

cilijo je pa prijel zaupljivo za roko in
se ji je laskal in se tako obnašal, kot
da obstaja med obema drugo čuvstvo,
kot prijateljsko.

Ne more se popisati, kako je to ra-
nilo srce mladenča. Bolelo ga je že, ker
je videl Cecilijina blede liča in ker se
mu je zdelo, da je odkril na njenem li-
cu solze; a porogljivo zaničevanje Ti-
sa mu je rezalo še bolj grozno srce.

Trikrat je tako stal ob cesti; tri-
krat jo je zopet popustil in šel v gozd,
da je skrtil solze, ki so mu lile iz oči.

Nič več ni hotel srečati dekleta, le
od daleč jo je še gledal.

Edino vdova zidarja Jana ga je še
znala razvedriti. Ni se varala, da mla-
denič veliko trpi; spretno je znala
ubirati strune upa. Govorila mu je o
ljubezni in ga prisilila, da je odkril
svoje bolečine. Tolažila ga je s tem, da
mu je vedno govorila o Ceciliji in da
tudi ona gotovo misli tako nanj, kakor
on na njo.

Beračica je sploh, odkar se je po-
slovala Cecilija, tako delovala, da se ji
moramo čuditi. Od ranega jutra do po-
znega večera je bila s svojim otrokom
na nogah. Če je prišel Bart na polje, da

tako surovi z nami. Saj ne vejo, kaj je to, zapustiti dom in se potikati v tujini.« Zbodlo me je, ker sem čul besedo »surovi so z nami«. Pripovedovalo se mi je že to, a veroval nisem. Kdor čitaš to, prosim te, kjer moreš, vzbujaj sočutje za reveže begunce. Naši Gorenjci so ljudje, ki besedi ne tehtajo: ponosen rod. Goričani so mehkejši; bolj prožni, skorajda elegantni v obče- vanju tudi hribovci in hribovke. Ni »oglašenost« vse, oglašeni človek je dostikrat hinavski, a delati moramo pač na to, da se bodo naši ljudje »ogladili« vsaj nasproti tujcu. Saj vem, da Gorenjec, če te pozna, ni več tisti, recimo trdi človek. Razjasni se mu obraz; naučil se boš kaj pri njem, ker ti krepki ljudje so duhoviti, globoki: saj sta Prešeren in Finžgar Gorenjca, da ne govorim o drugih, ki jih je toliko, da bi bila potrebna velika knjiga, da bi popisal le njih glavne veljake.

Krasna noč. Ne prištevam se med planince po poklicu; a tako je sijala luna, tako me je vabila, tako me je vlekla ta hinavska potuhnenka, da me je zapeljala: nisem iskal prenočišča, da bi se dvignil zjutraj na hribe; takoj sem šel. Ni mi bilo žal in mi nikoli ne bo. Veliko noči sem že prebedel v prosti božji naravi, a tako lepe noči še ne pomnim. Za svoje »netrenirane« sile sem šel visoko. Take reči se ne morejo opisati: jih moraš sam prebiti. Megle se pode; ni jih bilo veliko; pode se med seboj, love mesec, lepe so, ko jih njih blede ženin preveva s svojimi žarki. Gozd te pozdravlja; samotni je, vabi te; vse tiho: le tu in tam godrnja nevoljno kak ptič ali kak štirinožec, ki ga je prebudil iz spanja tvoj krepki korak. In pod teboj: gorenjska ravnina in druge soteske in grape in kotline se predstavljajo kot srebrna morja tvojim očem.

Zdani se; ljudi srečavam, ki gredo k službi božji. Na teh gorah se mi pred-

stavlja prebivalci velikega gorskega sveta O globoki vernosti naših hribovcev sem se zopet prepričal. Vso noč so hodili romarji na Brezje in na druga božja pota. Tu se roma še po starih šegah; samo obleka, ta je moderna še v Davči. Nisem srečal nobenega očanca z irhastimi hlačami; vse je postalo moderno: ženski svet v mestnih oblekah; samo klobukov še ne nosijo naši ljudje, a to bo še prišlo, ko bo kmečki ženski svet pogruntal, da so klobuki cenejši kot rute in da je noša klobukov bolj zdrava kot rute.

Govoril sem z romarji med potjo: vse yprek smo govorili; eno in drugo. Bili so ti razgovori zanimivi. V spominu mi ostane lepi, liki jela vitki fant izpod Bleguša: pravi sin gora; če bi imeli še grenadirje, bi gotovo stal na desnem krilu grenadirske vrste. Pa je invalid: dve rani; hvala Bogu in Mariji, da sem še živ; dvakrat sem bil ranjen v Galiciji. Vojsko čutijo tudi hribovci; kaj bi jo ne. In ko sem govoril s tem in onim, sem zapazil, da zija na kmetih globoka vrzel med »bogatinici« in »reveži«. Reveži: bajtarji, dninarji in dninarice so mi tožile, da jim »kmetje«, četudi imajo vsega dovolj, nečejo prodajati živil niti za drag denar. Slišal sem že prej take pritožbe; ne morem jih nadzorovati, ampak ker sem jih zdaj zopet, ne da bi bil povpraševal, zopet čul, slišal v hribih, kjer so sicer doma globoke strasti, a tudi čut ljubezni do bližnjega, jim moram verovati. Vojska in njene posebne posledice so razširile vrzel med premožnim in revnim človekom tudi na deželi. Ali smo morebiti tega tudi sami krivi? Mogoče, nočem obsojati, ampak mogoče se nehote z naše strani tuintam, kjer bi se ne smelo, preveč laskajo bogatim ljudem. Naš Zveličar ni ljubil bogatinov: ostro jih je šibal. Glede na nakatere take hiše bo potrebna med nami nova orientacija, tako sem si mislil, in

če kaj mislim, tudi zapišem; če bo kdo hud, ker je prizadet, naj bo, samo boljše naj se: pred Bogom smo vsi enaki.

Vojska se čuti na Gorenjskem po hribih in na ravnini posebno v gostilnah. Vina, sadnega mošta in »njega«, kolikor hočeš; samo jesti, tega ne dobiš. In če si hud, ti pridejo s tistim trapastim izgovorom: vojska je, kot da bi jajčne jedi ne nasitile ravnotako želodca, kakor klobase ali pa rebrca in »želodec«. Kruh vzemi seboj, če greš na hribe, jajca boš pa povsod dobil. Delavstvo potrebuje oddiha, svežega zraka, morebiti še bolj, kakor v mirnih časih. Če moreš, delavec, delavka, na prostih dneh v lepo, božjo naravo; ne bo ti žal!

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Za vpkokojeno tobačno delavstvo je napravila pisarna J. S. Z. glede na podelitev draginjskih doklad 184 prošenj, oziroma prijav, na c. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani. Dalje je pisarna svetovala, kako naj se napravijo prošnje; tudi takim, ki so jih potem sami spisali. Sploh naj se delavstvo v vseh pravnih stvareh zateka po svet v J. S. Z. Uradne ure so posebno zvečer z ozirom na delavstvo urejene tako, da lahko vsaki delavec in delavka dobi potreben svet in pomoč. Pisarna namreč posluje do 8. ure zvečer.

Vpkokojenim železničarjem je napravila pisarna do sedaj 40 prošenj za draginjske doklade. Vsega skupaj je torej do nedelje dne 17. septembra napravila 224 prošenj. Prijave za draginjske doklade naj se prejkomogoče vložijo. Tisti, ki jih še niso vložili, naj se z njimi požurijo. Pisarna J. S. Z. uraduje zdaj zelo hitro in točno. Tudi novi člani se lahko priglašajo naravnost v pisarni pri naši uradnici.

Predsedstvo J. S. Z.

bi delal, je stala gotovo za njim, tolažila ga je nekaj trenutkov, naj upa; odšla je, a čez eno uro se je gotovo zopet vrnila in ga tolažila. Ako je šel mimo samostanskega dvora, je našel Malt sedeti z njenim otrokom v bližini, kakor da vohuni skopuhovo stanovanje. In če je šel skozi vas, bodisi ob lepem ali med slabim vremenom, videl jo je, da je tam. Ob nedeljah, ko je stal blizu ceste in čakal, da je šla Cecilija mimo, je videl, kako se je vdova drzno približala dekletu in jo prosila miloščine, dasi sta jo starec in Tis vselej neprijazno odklonila.

Očividno je iz hvaležnosti do Barta in Cecilije uboga vdova tako živahno delovala; morebiti je delala tako tudi zato, ker je sovražila Tisa.

Kjerkoli je srečala zalezovalca Cecilije in sovražnik mladega Barta, vedno me je tako tajnostno in oestro gledala v oči, tako drzno mu je grozil njen pogled, tako ga je izzivala, da se jo je tolikokrat z oestro besedo in temno pahnil skozi vrata, nekaj slutiti o njegovih načrtih na dedščino strica Jana. Česa naj se boji z njene strani ni vedel; a ravno zato se jo je še bolj bal in

skrbelo ga je. Ni mu bilo neznano, da gre vdovi z možove strani pravica do malega dela dedščine; ravno zato je bil z njo tako neotesan.

Ker se je bal in v skrbeh tudi radi vedno večje starčeve slabosti, je z raznimi sredstvi pritiskal na Cecilijo, da bi privolila na poroko z njim. Laskal se ji je in ji obetal najlepše in najboljše stvari; bil je z dekletom surov in neusmiljen: pretepal jo je, jo strašil celo, da jo bo umoril. A karkoli je storil, če tudi jo je starcu obrekoval: Cecilija se je branila in je molčala; dasi je stric to smatral za resno.

Neko jutro je sedela Cecilija sama pri ognjišču; šivala je, a ni delala; njeni roki sta utrujeni počivali na kolenih; gledala je na ognjišče; tiho je govorila sama s seboj. Zdihovala je šepetala meni mladega Barta in svojega strica, a obraz ji je ostal nepremičen liki obraz tipa iz marmorja.

Začuje moške korake; lice ji obledi; prestrašena plane kvišku pot pred strašno prikaznijo.

Tis je odprl vrata in stopil v sobo. Cecilija je sklonila glavo, da prikrije obraz.

Obraz Tisov je bil naravnost peklenk: strupeno se je režal; nič čudnega, ker se je dekle balo.

Približal se ji je, ne da bi rekel besedo; navidezno je s kleščami na ognjišču nekaj iskal, a stopil je dekletu namenoma tako močno na nogo, da se ji je telo streslo od bolečine. Ni se ji izvil noben glas; tudi ne, ko jo je s komolcem neusmiljeno sunil v obraz. Sklonila se je, kot tisti, ki pričakuje brez moči trpljenja.

Spored novih predstav v »Kino Central« v deželnem gledališču. Od sobote 23. do ponedeljka 25. septembra se bo predstavljala »Skrivnost noči«, velika detektivska povest. — »Deklice v zaporu«. Veseloigra. — Od torika 26. do četrtega 28. septembra prvi nastop odlične umetnice Hele Maje v drami: »Pot solzâ«. Poleg tega izvestna veseloigra: »Pikelmanova prodajalna čevljev«. — V petek 29. septembra: »Zaklad v svetišču Brahmanov«.

Drobiž.

Boj med kruhom in alkoholom.
Pivovararji vodijo s svojimi zavezniki gostilničarji pri osrednjih mestih vztrajno boj proti prepovedi, naj se ne izdeluje ječmen za slad; zahtevajo pivovarstvu popolno svobodo. Seveda rujejo skrivaj, ker v časih, ko se zbirajo ljudje v dolgih vrstah in čakajo moke, ni ravno dobro delati javno mnenje za to, da bi se odtegnilo žito preživljenju. Kruh je neobhodno potreben, brez piva se pa že prebije. Kljub tem spletkam upamo, da se ne bo niti zrno ječmena več poslalo v pivovarne. Zanimiva je vloga, ki so jo v tej zadevi vložili guttemplerji (po francoskem vzorcu organizirani abstinenti) na vlado. Med drugim se izvaja: Če so pivovararji res tako srčni, da so svoj nastop na škodo preživljenja ljudstva objavljali v listih, ne moremo umeti njih izjave, da jim je dala vlada na razpolago še 100 tisoč centov ječmena za dobo dveh mesecev, če je namreč to res. Danes, ko vsled pomanjkanja živil in radi strašne druginje ljudje v mnogih ljudskih plasteh radi nezadostne hrane slabe in je položaj postal že zato nevaren, bi bila usodna napaka, če se prepusti ječmen pivovararjem. Vse žito mora danes služiti preživljenju ljudstva: pred vsem zato, da se zagotovi tista množina moke in kruha, ki jo nakazuje krušna nakaznica, katera množina je za osebo skoraj prenizko odmerjena; a če bi tudi razpoložljive zaloge žita presegale za to potrebno množino, naj se višja množina ne porabi za pivovarstvo, marveč naj se poviša množina določenih živil ali naj se pa porabi preostanek za pitanje živine, ker sicer bi trpele blagostanje ljudstva preveliko škodo! Tudi mi se popolnoma ujemamo z nastopom sicer nam tuje organizacije guttemplerjev. Ječmen naj služi preživljenju in ne krokanju. Pivo pivci morajo prebiti tudi brez piva, bo boljše, kot da bi zmanjkalo živil: ričet posebno Kranjec visoko ceni; naj se ga navadijo tudi drugi narodi, pa se bo prehrana zavarovala: glavno je zdaj, da bomo imeli kaj jesti, pivopivci naj se pa tolažijo z vinom, in če je to predrago: z vodo. Želodec brez jedi ne more shajati, brez piva pa že gre.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jože Gostinčar.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicali v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klova. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

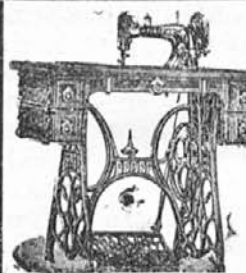
Načelstvo.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izbor vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih roboev, ovratnikov, zavrtno, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo trvdko

Ignac Vok

Špeciálna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokih od strokovnikov priznana najboljšo šivalno stroje v Evropi in to so PFAFF v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisarna garancija! Pouk o vezenju vsak čas brezplačno. Prihodni posredovatelj se iščejo